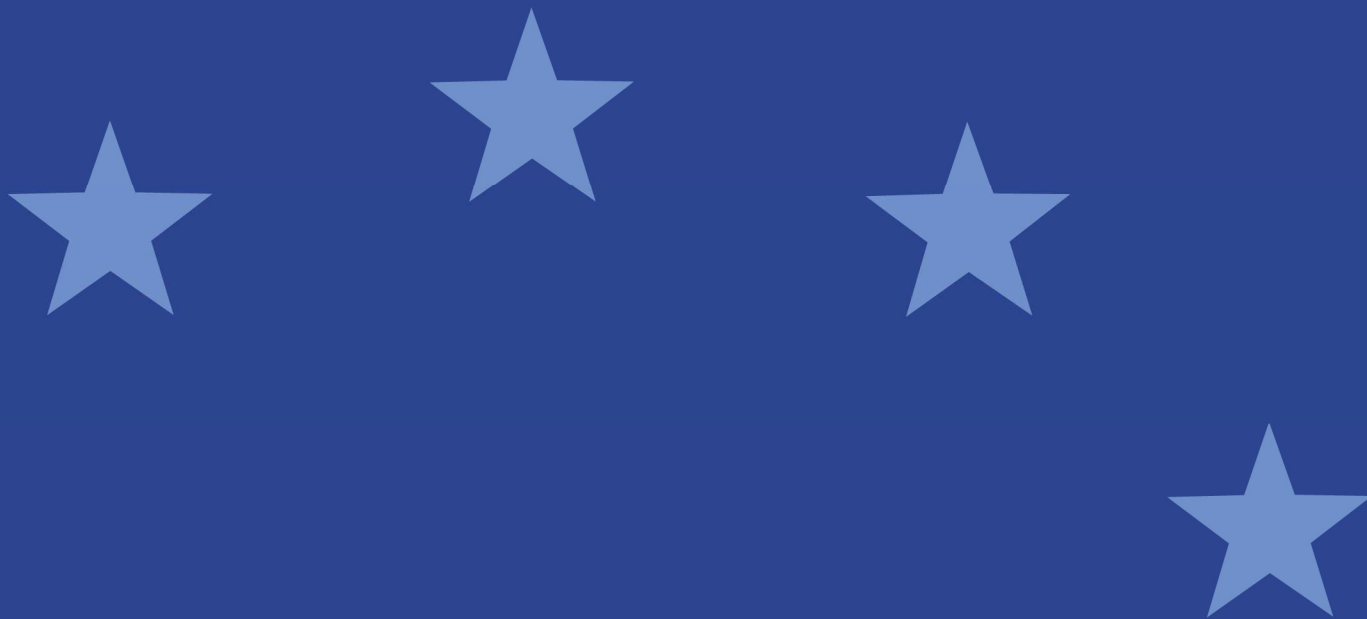

European Securities and
Markets Authority

Smernice

Smernice o nekaterih vidikih zahtev glede primernosti iz direktive MiFID

Kazalo

I.	Obseg	3
II.	Opredelitve pojmov	3
III.	Namen	4
IV.	Obveznosti v zvezi s skladnostjo in poročanjem	4
V.	Smernice o nekaterih vidikih zahtev glede primernosti iz direktive MiFID	4
V.I	Informacije strankam o oceni primernosti	4
V.II	Ureditve, potrebne za razumevanje strank in investicij	5
V.III	Usposobljenost osebja v investicijskih podjetjih	6
V.IV	Obseg informacij, ki jih je treba pridobiti od strank (sorazmernost)	7
V.V	Zanesljivost informacij o stranki	9
V.VI	Posodabljanje informacij o stranki	11
V.VII	Informacije o strankah za pravne osebe ali skupine	11
V.VIII	Ureditev, potrebna za zagotovitev primernosti investicije	12
V.IX	Vodenje evidenc	13

I. Obseg

Kdo?

1. Te smernice se uporabljajo za investicijska podjetja (kakor so opredeljena v členu 4(1)(1) direktive MiFID), vključno s kreditnimi institucijami, ki opravljajo investicijske storitve, družbami za upravljanje, ki upravljajo KNPVP¹ in pristojnimi organi.

Kaj?

2. Te smernice se uporabljajo za opravljanje naslednjih investicijskih storitev, navedenih v oddelku A Priloge I k direktivi o trgih finančnih instrumentov (direktiva MiFID):
 - (a) investicijsko svetovanje;
 - (b) upravljanje portfeljev.
3. Čeprav te smernice obravnavajo zlasti primere, pri katerih se storitve opravljajo za majhne vlagatelje, se v pod ustreznimi pogoji uporabljajo tudi, če se storitve nudijo poklicnim strankam (člen 19(4) direktive MiFID ne razlikuje med majhnimi vlagatelji in poklicnimi strankami).

Kdaj?

4. Te smernice se začnejo uporabljati po 60 koledarskih dneh od datuma poročanja, navedenega v odstavku 11.

II. Opredelitve pojmov

5. Če ni drugače določeno, imajo v teh smernicah izrazi, ki se uporabljajo v direktivi o trgih finančnih instrumentov in direktivi o izvajanju direktive MiFID, enak pomen. Poleg tega se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

*Direktiva o trgih
finančnih instrumentov
(direktiva MiFID)*

Direktiva 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov in o spremembah direktiv Sveta 85/611/ES in 93/6/EGS in Direktive 2000/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/22/EGS, kakor je bila pozneje spremenjena.

*Direktiva o izvajanju
direktive MiFID*

Direktiva Komisije 2006/73/ES z dne 10. avgusta 2006 o izvajanju Direktive 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z organizacijskimi zahtevami in pogoji poslovanja investicijskih družb ter opredeljenimi izrazi za namene navedene direktive.

¹ Te smernice se uporabljajo le za družbe za upravljanje kolektivnih naložbenih podjetij za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP), če opravljajo investicijske storitve upravljanja posameznih portfeljev ali investicijsko svetovanje (v smislu člena 6(3)(a) in (b) direktive KNPVP).

6. Te smernice ne odražajo absolutnih obveznosti, zato se v besedilu pogosto uporablja pogojni naklon „bi moral“, medtem ko se pri opisu zahtev direktive MiFID uporablja velelni naklon, npr. „mora“ ali „je treba“.

III. Namen

7. Namen teh smernic je pojasniti uporabo nekaterih vidikov zahtev glede primernosti, da se zagotovi skupna, enotna in dosledna uporaba člena 19(4) direktive MiFID in členov 35 in 37 direktive o izvajanju direktive MiFID.
8. ESMA pričakuje, da bodo te smernice s poudarjanjem številnih pomembnih vprašanj pripomogle k večji usklajenosti pri razlagi zahtev glede primernosti iz direktive MiFID, kakor tudi skladnosti s tem povezanih nadzornih praks in na ta način okrepile pomen obstoječih standardov. ESMA pričakuje, da se bo s spodbujanjem podjetij k upoštevanju predpisanih standardov okrepilo varstvo vlagateljev.

IV. Obveznosti v zvezi s skladnostjo in poročanjem

Status smernic

9. Ta dokument vsebuje smernice, izdane v skladu s členom 16 uredbe o ustanovitvi organa ESMA.² V skladu s členom 16(3) te uredbe si pristojni organi in udeleženci na finančnem trgu na vsak način prizadevajo spoštovati te smernice.
10. Pristojni organi, na katere se te smernice nanašajo, bi slednje morali spoštovati z njihovo vključitvijo v svoje nadzorne prakse, vključno s posameznimi smernicami iz tega dokumenta, ki so prvenstveno naslovljene zlasti na udeležence finančnega trga.

Zahteve v zvezi s poročanjem

11. Pristojni organi, na katere se te smernice nanašajo, morajo obvestiti organ ESMA, ali te smernice upoštevajo oziroma jih nameravajo upoštevati, in navedejo razloge za vsako neupoštevanje. Organ ESMA morajo obvestiti v dveh mesecih potem, ko ta objavi prevode, in sicer na naslov: „suitability.387@esma.europa.eu“. Če se pristojni organi do tega roka ne odzovejo, se šteje, da smernic ne upoštevajo. Predloga za predložitev obvestila je na voljo na spletni strani organa ESMA.
12. Udeležencem na finančnem trgu ni treba poročati, ali upoštevajo te smernice.

V. Smernice o nekaterih vidikih zahtev glede primernosti iz direktive MiFID

V.I Informacije strankam o oceni primernosti

Ustrezna zakonodaja: Člen 19(1) in (3) direktive MiFID.

² Uredba (EU) št. 1095/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za vrednostne papirje in trge) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/77/ES.

Splošna smernica 1

- Investicijska podjetja bi morala stranke jasno in enostavno obvestiti, da je razlog za ocenjevanje primernosti podjetju omogočiti, da deluje v najboljšem interesu stranke. Investicijska podjetja na nobeni stopnji ne smejo ustvarjati dvoumnosti ali zmede o svojih odgovornostih v procesu.

Spremljajoče smernice

- Informacije o investicijskem svetovanju in upravljanju portfeljev bi morale vsebovati informacije o oceni primernosti. „Oceno primernosti“ bi bilo treba razumeti kot celoten proces zbiranja informacij o stranki in naknadno oceno primernosti zadevnega finančnega instrumenta za to stranko.
- Zaradi jasnosti je treba podjetja opozoriti, da ocena primernosti ni omejena na priporočila za nakup finančnega instrumenta. Vsako priporočilo mora biti primerno, pa naj gre za priporočilo za nakup, držanje ali prodajo.³ Informacije o oceni primernosti bi morale strankam pomagati razumeti namen zahtev in jih spodbujati k zagotavljanju natančnih in zadostnih informacij o njihovem znanju, izkušnjah, finančnem stanju in investicijskih ciljih. Investicijska podjetja bi morala stranke opozoriti, da je pomembno zbrati popolne in natančne informacije, na podlagi katerih lahko priporočijo primerne proizvode in storitve. Podjetja se sama odločijo, kako bodo svoje stranke obvestila o oceni primernosti, to informacijo pa lahko zagotovijo v standardizirani obliki. Uporabljena oblika pa bi morala vseeno omogočati izvajanje naknadnih preverjanj tega, ali je bila informacija stranki zagotovljena.
- Investicijska podjetja bi morala z ustreznimi ukrepi zagotoviti, da stranke razumejo pojem investicijskega tveganja in odnos med tveganjem in donosnostjo investicij. Da bi podjetja strankam omogočila razumevanje investicijskega tveganja, bi morala razmisliti o uporabi nazornih in razumljivih primerov o višini izgube, ki lahko nastane glede na raven prevzetega tveganja, in oceniti odziv stranke na take scenarije. Stranke bi bilo treba ozavestiti, da je namen takih ponazoritev in ocene strankinega odziva nanje pomagati pri določanju odnosa stranke do tveganja (strankin profil tveganja) in s tem primerne vrste finančnih instrumentov (in tveganj, ki so z njimi povezana).
- Ocena primernosti je v pristojnosti investicijskega podjetja. Podjetja bi se morala izogibati izjavam ali dajanju vtisa, da je stranka tista, ki odloča o primernosti investicije oziroma da izbira, kateri finančni instrumenti ustrezajo njenemu profilu tveganja. Izogibati bi se morala na primer temu, da stranko obvestijo, da je nek finančni instrument tisti, ki ga je ta izbrala kot primernega, ali od nje zahtevati, da potrdi primernost instrumenta ali storitve.

V.II Ureditve, potrebne za razumevanje strank in investicij

Ustrezna zakonodaja: Člena 13(2) in 19(4) direktive MiFID in člena 35(1) in 37 direktive o izvajanju direktive MiFID.

Splošna smernica 2

³ Glej oddelek IV Odbora evropskih zakonodajalcev za vrednostne papirje (CESR), Razumevanje opredelitve svetovanja v skladu z direktivo MiFID, vprašanja in odgovori, z dne 19. aprila 2010, CESR/10-293.

18. Investicijska podjetja morajo vzpostaviti primerne politike in postopke, ki jim omogočajo razumeti bistvena dejstva o njihovih strankah in značilnostih finančnih instrumentov, ki so na voljo za te stranke.⁴

Spremljajoče smernice

19. Investicijska podjetja morajo oblikovati, izvajati in vzdrževati vse politike in postopke (vključno z ustreznimi orodji), potrebne za omogočanje razumevanja teh bistvenih dejstev in značilnosti.⁵
20. Podjetja morajo izvajati politike in postopke, ki jim omogočajo zbiranje in oceno vseh informacij, potrebnih za oceno primernosti za vsako stranko. Podjetja lahko pri tem na primer uporabijo vprašalnike, ki so jih izpolnile stranke, ali so jih sama izpolnila na razgovorih s strankami.
21. Informacije, potrebne za oceno primernosti, vključujejo različne sestavine, ki lahko vplivajo na primer na finančno stanje stranke ali njene investicijske cilje.
22. Primeri takih sestavin za stranko so:
 - (a) zakonski stan (zlasti pravna sposobnost stranke, da vloži sredstva, ki so last zakonskega partnerja)
 - (b) družinski položaj (spremembe družinskega položaja stranke lahko vplivajo na njeno finančno stanje, npr. rojstvo otroka ali šolanje otrok na univerzi);
 - (c) zaposlitveni položaj (izguba zaposlitve ali skorajšnja upokožitev stranke lahko vplivata na njeno finančno stanje ali investicijske cilje);
 - (d) potreba po likvidnosti pri določenih investicijah.
23. Zlasti starost stranke je navadno pomembna informacija, ki bi jo moralo podjetje upoštevati pri oceni primernosti investicije. Podjetja bi morala pri določanju, katere informacije so potrebne, upoštevati tudi vpliv, ki bi ga lahko v zvezi z oceno primernosti imela vsaka sprememba teh informacij.
24. Investicijska podjetja bi morala prav tako poznati proizvode, ki jih ponujajo. To pomeni, da bi morala izvajati politike in postopke, s katerimi zagotovijo, da strankam investicije zgolj priporočajo oziroma zgolj vlagajo v imenu strank, pri čemer pa mora podjetje razumeti značilnosti zadevnega proizvoda ali finančnega instrumenta.

V.III Usposobljenost osebja v investicijskih podjetjih

Ustrezna zakonodaja: člen 5(1)(d) direktive o izvajanju direktive MiFID

Splošna smernica 3

⁴ Treba je voditi tudi ustrezne evidence o ocenah primernosti, kot je navedeno v smernici 9.

⁵ Člen 13(2) direktive MiFID.

25. Investicijska podjetja morajo zagotoviti, da ima osebje, ki se ukvarja z bistvenimi vidiki procesa ocenjevanja primernosti, ustrezno raven znanja in strokovnosti.⁶

Spremljajoče smernice

26. Da lahko osebje opravlja svoje delo odgovorno, mora razumeti vlogo, ki jo ima v procesu ocenjevanja primernosti, in biti ustrezno usposobljeno ter imeti potrebno znanje in strokovne izkušnje, vključno z zadostnim znanjem o ustreznih regulativnih zahtevah in postopkih.
27. Osebje mora imeti večšine in sposobnosti, ki so potrebne za oceno potreb stranke in razmer, v katerih se ta nahaja. Imeti mora tudi zadostno strokovno znanje o finančnih trgih, da lahko razume finančne instrumente, ki jih priporoča strankam (ali kupuje v imenu strank), in presodi, ali značilnosti danega instrumenta ustrezajo potrebam in razmeram stranke.
28. Organ ESMA ugotavlja, da nekatere države članice zahtevajo certifikacijo osebja, ki izvaja investicijsko svetovanje in/ali upravljanje portfeljev, oziroma enakovredne sisteme, da bi zagotovile ustrezno raven znanja in strokovnosti osebja, vključenega v bistvene vidike procesa ocenjevanja primernosti.

V.IV Obseg informacij, ki jih je treba pridobiti od strank (sorazmernost)

Ustrezna zakonodaja: člen 19(4) direktive MiFID in člena 35 in 37 direktive o izvajanju direktive MiFID.

Splošna smernica 4

29. Investicijska podjetja bi morala določiti obseg informacij, ki jih je treba pridobiti od strank, ob upoštevanju vseh značilnosti investicijskega svetovanja ali upravljanja portfeljev, ki naj bi ju izvajali za te stranke.

Spremljajoče smernice

30. Pred investicijskim svetovanjem ali upravljanjem portfeljev morajo investicijska podjetja vedno zbrati „potrebne informacije“ o znanju in izkušnjah stranke, njenem finančnem stanju in investicijskih ciljih.
31. Obseg zbranih informacij je lahko različen. Investicijska podjetja bi morala pri določanju, katere informacije so „potrebne“ in ustrezne glede na znanje in izkušnje stranke, njeno finančno stanje in investicijske cilje upoštevati:
- (a) vrsto finančnega instrumenta ali transakcije, ki jo lahko podjetje priporoči ali sklene (vključno z zapletenostjo in ravnjo tveganja);
 - (b) vrsto in obseg storitve, ki jo podjetje lahko ponudi;
 - (c) vrsto, potrebe in razmere stranke.

⁶ Člen 5(1)(d) direktive o izvajanju direktive MiFID zahteva, da vse investicijske družbe zaposlijo osebje z usposobljenostjo, znanjem in strokovnostjo, ki so potrebni za opravljanje dodeljenih odgovornosti.

32. Čeprav se lahko obseg informacij, ki jih je treba zbrati, razlikuje, pa je standard za zagotovitev, da sta priporočilo ali investicija v imenu stranke zanjo primerna, vedno isti. Načelo sorazmernosti v direktivi MiFID podjetjem dovoljuje, da je raven podrobnosti zbranih informacij sorazmerna proizvodom in storitvam, ki jih ponujajo, ali o katerih stranka zahteva posamezno investicijsko svetovanje ali upravljanje portfeljev. To načelo podjetjem ne dovoljuje, da zaradi strank nižajo raven varstva.
33. Ko na primer investicijska podjetja zagotavljajo dostop do kompleksnih⁷ ali tveganih⁸ finančnih instrumentov, bi morala skrbno preučiti, ali morajo zbrati več poglobljenih informacij o stranki, kot bi jih zbrala, če bi šlo za manj kompleksne ali manj tvegane instrumente. S pomočjo tega lahko podjetja ocenijo sposobnost stranke, da razume tveganja, povezana s takšnimi instrumenti, in njeno zmožnost za zagotovitev zadostnih finančnih sredstev za kritje teh tveganj⁹.
34. Pri nelikvidnih finančnih instrumentih¹⁰, „potrebne informacije“, ki jih je treba zbrati, samoumevno vključujejo tudi informacije o trajanju obdobja, v katerem je stranka pripravljena držati investicijo. Vedno je treba zbrati informacije o finančnem stanju stranke, pri čemer pa bo njihov obseg odvisen od vrste priporočenega ali dogovorjenega finančnega instrumenta. „Potrebne informacije“, ki jih je na primer treba zbrati za nelikvidne ali tvegane finančne instrumente, lahko vključujejo vse spodaj navedene elemente, potrebne za presojo, ali finančno stanje stranki omogoča vlaganja v take instrumente:
- (a) višina rednih in skupnih dohodkov stranke, ustvarjenih z redno ali začasno dejavnostjo, ter njihov vir (na primer dohodek iz delovnega razmerja, pokojnina, investicijski dohodek, prihodki iz oddajanja v najem itd.);
 - (b) sredstva stranke, vključno z likvidnimi sredstvi, investicijami in nepremičninami, ki zajemajo vse finančne investicije, nepremičnine v lastni uporabi in naložbene nepremičnine, pokojninske sklade, gotovinske vloge itd., ki jih lahko imajo stranke. Če je potrebno, bi morale podjetje zbrati tudi informacije o pogojih, rokih, dostopu, posojilih, jamstvih in drugih omejitvah, ki veljajo za zgoraj navedena sredstva;
 - (c) redne finančne obveznosti stranke, ki vključujejo prevzete finančne obveznosti in tiste, ki jih stranka namerava prevzeti (dolгови stranke, skupni znesek zadolženosti in druge občasne obveznosti itd.).
35. Investicijska podjetja bi morala pri določanju informacij, ki jih je treba zbrati, upoštevati tudi vrsto storitve, ki naj bi jo opravile. To dejansko pomeni:

⁷ Kot so opredeljeni v direktivi MiFID.

⁸ Vsako investicijsko podjetje opredeli *a priori* raven tveganja finančnih instrumentov, vključenih v njeno ponudbo vlagateljem, ob upoštevanju morebitnih smernic, ki jih je izdal pristojni organ, ki nadzoruje to podjetje, če so na voljo.

⁹ V vsakem primeru bi morale podjetje, kolikor je mogoče, zagotoviti, da stranke razumejo investicijsko tveganje in morebitne izgube, ki jih lahko utrpijo, ta tveganja jasno in razumljivo predstaviti, lahko tudi z uporabo zglednih primerov o obsegu izgube v primeru slabe naložbe. Pri ugotavljanju sposobnosti stranke za premostitev izgube si lahko pomagajo z merjenjem sposobnosti stranke za spoprijemanje z izgubo. Glej tudi odstavek 16.

¹⁰ Vsako investicijsko podjetje opredeli *a priori*, kateri finančni instrument, vključen v njegovo ponudbo vlagateljem, šteje za nelikvidnega, ob upoštevanju morebitnih smernic, ki jih je izdal pristojni organ, ki nadzoruje to podjetje, če so na voljo.

- (a) pri investicijskem svetovanju, bi morala podjetja zbrati dovolj informacij, da bi lahko ocenila sposobnost stranke, da razume tveganja in vrsto vsakega finančnega instrumenta, ki ga podjetje namerava priporočiti tej stranki;
- (b) pri upravljanju portfeljev, pri katerem mora podjetje sprejeti investicijsko odločitev v imenu stranke, je lahko raven znanja in izkušenj, ki jih stranka potrebuje o vseh finančnih instrumentih, ki bi lahko sestavljali portfelj, manj podrobna od ravni, ki bi jo potrebovala pri investicijskem svetovanju. Vendar pa bi morala stranka tudi v takih primerih razumeti vsaj splošna tveganja pri portfelju in splošno razumeti tveganja, povezana z vsako vrsto finančnega instrumenta, ki je lahko vključen v portfelj. Podjetja bi morala dobro razumeti in poznati naložbeni profil stranke.
36. Podobno lahko na raven podrobnosti informacij, ki se zberejo o stranki, vpliva tudi obseg storitve, ki jo zahteva stranka. Podjetja bi morala na primer zbrati več informacij o strankah, ki želijo investicijsko svetovanje za njihov celotni finančni portfelj, kot o strankah, ki želijo posebno svetovanje o tem, kako vložiti dani znesek denarja, ki predstavlja sorazmerno majhen del njihovega celotnega portfelja.
37. Investicijska podjetja bi morala pri določanju informacij, ki jih je treba zbrati, upoštevati tudi, za kakšno stranko gre. Običajno je za starejše in potencialno ranljive stranke, ki prvič zaprosijo za investicijsko svetovanje, treba zbrati bolj poglobljene informacije. Poleg tega lahko podjetje, če izvaja investicijsko svetovanje ali upravljanje portfeljev za poklicno stranko (ki je bila pravilno razvrščena kot taka), na splošno predvideva, da ima stranka potrebno raven znanja in izkušenj, zato ji o teh točkah ni treba pridobiti informacij.
38. Podobno, kjer investicijska storitev vključuje investicijsko svetovanje ali upravljanje portfeljev za „poklicno stranko kot tako“¹¹, lahko podjetje upravičeno predvideva, da ima stranka dovolj finančnih sredstev za kritje vseh povezanih investicijskih tveganj, skladnih z investicijskimi cilji te stranke, in zato na splošno ni treba pridobiti informacij o finančnem stanju stranke. Take informacije pa bi bilo treba vseeno pridobiti, če je to potrebno zaradi investicijskih ciljev stranke. Če na primer stranka zaprosi za zavarovanje pred tveganji, bo podjetje potrebovalo podrobno informacijo o tem tveganju, da bo lahko predlagalo učinkovit instrument za zavarovanje.
39. Informacije, ki jih je treba zbrati, so odvisne tudi od potreb stranke in njenih osebnih razmer. Podjetje bo na primer verjetno potrebovalo podrobnejše informacije o finančnem stanju stranke, če ima ta več investicijskih ciljev in/ali dolgoročnih investicijskih ciljev, kot če stranka išče zgolj kratkoročno varno investicijo.
40. Če investicijsko podjetje ne dobi zadostnih informacij¹² za stranki primerno investicijsko svetovanje ali upravljanje portfeljev, ji take storitve ne sme ponuditi.¹³

V.V Zanesljivost informacij o stranki

¹¹ Kot je določeno v oddelku I Priloge II k direktivi MiFID („Kategorije strank, ki se štejejo za profesionalce“).

¹² „Zadostne informacije“ je treba razumeti kot informacije, ki jih mora investicijsko podjetje zbrati, da izpolni zahteve glede primernosti v skladu z direktivo MiFID.

¹³ Glej člen 35(5) direktive o izvajanju direktive MiFID.

Ustrezna zakonodaja: člen 19(4) direktive MiFID in člena 35 in 37 direktive o izvajanju direktive MiFID.

Splošna smernica 5

41. Investicijska podjetja bi morala z razumnimi ukrepi zagotoviti, da so informacije, zbrane o strankah, zanesljive. Pri tem za podjetja zlasti velja:
- (a) naj se neupravičeno ne zanašajo na samoocenjevanje strank glede njihovega znanja, izkušenj in finančnega stanja;
 - (b) da bi morala zagotoviti, da so vsa orodja, ki se uporabljajo pri oceni primernosti, ustrezno zasnovana (npr. da vprašanja niso zasnovana tako, da stranko napeljejo na določeno vrsto investicije); in
 - (c) da bi morala z ustreznimi ukrepi zagotoviti doslednost informacij o stranki.

Spremljajoče smernice

42. Od strank se pričakuje, da zagotovijo pravilne, posodobljene in celovite informacije, potrebne za oceno primernosti. Vendar pa morajo investicijska podjetja kljub temu sprejeti razumne ukrepe za preverjanje zanesljivosti informacij, zbranih o strankah. Podjetja so odgovorna za to, da zberejo informacije, ki so ustrezne za izvedbo ocene primernosti. Podjetja bi morala na primer preveriti, ali v informacijah, ki so jih zagotovile stranke, ni kakšnih očitnih nepravilnosti. Zagotoviti morajo, da bodo stranke pravilno razumele postavljena vprašanja in da so vse druge metode, ki se uporabljajo za zbiranje informacij, zasnovane tako, da se pridobijo informacije, potrebne za oceno primernosti.
43. Samoocenjevanje je treba uravnotežiti z objektivnimi merili. Na primer:
- (a) namesto da investicijsko podjetje stranko vpraša, ali meni, da je dovolj izkušena za vlaganje v določen instrument, jo lahko vpraša, katere vrste instrumentov pozna;
 - (b) namesto da stranko vpraša, ali meni, da ima dovolj sredstev za vlaganja, lahko prosi za dejanske informacije o njenem finančnem stanju;
 - (c) namesto da stranko vpraša, ali se dobro počuti, če tvega, bi jo lahko vprašalo, kakšno višino izgube je pripravljena sprejeti v danem obdobju pri posamezni investiciji ali celotnem portfelju.
44. Če se investicijska podjetja opirajo na orodja, ki naj bi jih stranke uporabljale kot del procesa ocenjevanja primernosti (kot so spletni vprašalniki ali programska oprema za določanje profila tveganja), bi morala zagotoviti, da imajo primerne sisteme in nadzorne postopke za zagotovitev, da so orodja primerna za uporabo in da dajejo zadovoljive rezultate. Tako lahko npr. programska oprema za določanje profila tveganja vključuje preverjanje skladnosti odgovorov strank za prepoznavanje protislovij med različnimi zbranimi elementi informacij.
45. Podjetja bi morala sprejeti tudi razumne ukrepe za ublažitev morebitnih tveganj, povezanih z uporabo takih orodij. Morebitna tveganja lahko na primer nastanejo, če stranke (na svojo pobudo ali če jih spodbuja osebje, ki je v stiku s strankami) spremenijo svoje odgovore, da bi dobile dostop do finančnih instrumentov, ki morda zanje niso primerni.

46. Da bi investicijska podjetja zagotovila skladnost informacij o stranki, bi morala zbrane informacije obravnavati kot celoto. Pozorna bi morala biti na vsa relevantna protislovja med različnimi elementi zbranih informacij in stopiti v stik s stranko, da razrešijo kakršne koli morebitne bistvene neskladnosti ali netočnosti. Do takih protislovij prihaja npr. pri strankah z malo znanja in izkušenj ter agresivnim odnosom do tveganja, ali strankah, ki so zelo oprezne pri tveganjih, a imajo zahtevne investicijske cilje.

V.VI Posodabljanje informacij o stranki

Ustrezna zakonodaja: člen 37(3) direktive o izvajanju direktive MiFID

Splošna smernica 6

47. Če je investicijsko podjetje v trajnem odnosu s stranko, bi moralo vzpostaviti primerne postopke za hrambo ustreznih in posodobljenih informacij o njej.

Spremljajoče smernice

48. Če podjetje za stranko redno izvaja investicijsko svetovanje ali upravljanje portfeljev, mora hraniti informacije o stranki, da bi lahko izvedla zahtevano oceno primernosti. Podjetja morajo zato sprejeti postopke, ki opredeljujejo:

(a) kateri del zbranih informacij naj bo predmet posodobitve in kako pogosto;

(b) način posodobitve in ukrepe, ki bi jih moralo sprejeti podjetje, če prejme dodatne ali posodobljene informacije, ali če stranka ne zagotovi zahtevanih informacij.

49. Pogostost posodobitve se lahko na primer razlikuje glede na profile tveganja strank: ker podjetje na podlagi zbranih informacij o stranki v skladu z zahtevami glede primernosti pogosto določi profil investicijskega tveganja stranke, tj. katera vrsta investicijskih storitev ali finančnih instrumentov je na splošno primerna zanjo ob upoštevanju njenega znanja in izkušenj, finančnega stanja in investicijskih ciljev. Profil večjega tveganja bo verjetno zahteval pogostejše posodobitve kot profil manjšega tveganja. Posodobitev bo morda potrebna tudi ob določenih dogodkih, denimo takrat, ko se stranka približuje upokojitveni starosti.

50. Informacije je mogoče posodobiti na rednih srečanjih s strankami ali s pomočjo vprašalnika za posodobitev. Ustrezni ukrepi lahko vključujejo spremembo profila stranke na podlagi zbranih posodobljenih informacij.

V.VII Informacije o strankah za pravne osebe ali skupine

Ustrezna zakonodaja: členi 4(1) in (10) in 19(4) direktive MiFID.

Splošna smernica 7

51. Če je stranka pravna oseba ali skupina dveh ali več fizičnih oseb, ali če eno ali več fizičnih oseb zastopa druga fizična oseba, bi se moralo investicijsko podjetje pri opredelitvi osebe, ki bo predmet ocenjevanja primernosti, najprej opreti na veljaven pravni okvir.

52. Če pravni okvir ne zagotavlja dovolj podatkov o tem, in zlasti, če edini zastopnik ni imenovan (kot je lahko primer pri poročenem paru), bi se moralo investicijsko podjetje na podlagi predhodno določene politike dogovoriti z ustrežno osebo (zastopniki pravne osebe, osebami, ki so člani skupine, ali zastopanimi fizičnimi osebami), katera oseba bo predmet ocenjevanja primernosti, in kako bo ta ocena izvedena v praksi, vključno s tem, od katere osebe bi bilo treba zbrati informacije o znanju in izkušnjah, finančnem stanju in investicijskih ciljih. Investicijsko podjetje bi moralo ta dogovor formalno zapisati.

Spremljajoče smernice

53. V Prilogi II k direktivi MiFID je navedeno, da bi morala oceno „strokovnosti, izkušenj in znanja“, ki je predpogoj, da se majhni subjekti obravnavajo kot poklicne stranke, opraviti „oseba, pooblaščenca za izvajanje transakcij v imenu subjekta“. Po analogiji naj bi se ta pristop uporabljal za oceno primernosti v primerih, v katerih fizično osebo zastopa druga fizična oseba in v katerih se ocenjuje primernost majhnega subjekta. V teh primerih se upoštevajo finančno stanje in investicijski cilji osnovne stranke (zastopane fizične osebe ali majhnega subjekta), medtem ko se glede izkušenj in znanja ocenjuje zastopnika fizične osebe ali oseba, pooblaščenca za izvajanje transakcij v imenu subjekta.
54. Podjetja bi morala določiti politiko o tem, kdo naj bi bil predmet ocene primernosti, če gre za pravno osebo ali skupino dveh ali več fizičnih oseb ali če eno ali več fizičnih oseb zastopa druga fizična oseba. Politika podjetja bi morala zagotoviti, da se upoštevajo najboljši interesi vseh zadevnih oseb in njihova potreba po varstvu.
55. Če tovrstnega sporazuma ni in imajo osebe, ki pripadajo skupini, različno finančno stanje, bi moralo podjetje upoštevati najustreznejšo osebo v tem pogledu (tj. osebo z najslabšim finančnim stanjem). Enako bi bilo treba storiti pri upoštevanju investicijskih ciljev (tj. upoštevati osebo z najbolj konservativnimi investicijskimi cilji) ali znanja in izkušenj (tj. upoštevati osebo, pooblaščenca za izvajanje transakcij v imenu subjekta z najmanj izkušnjami in znanja).
56. V primerih, v katerih sta dve ali več oseb skupno pooblaščenca za izvajanje transakcij v imenu skupine (kot je lahko primer pri skupnih računih), bi moral profil stranke, kot jo določi podjetje, izražati sposobnost različnih zadevnih oseb za sprejemanje investicijskih odločitev, in tudi morebitni vpliv takih odločitev na njihovo posamično finančno stanje in investicijske cilje.

V.VIII Ureditev, potrebna za zagotovitev primernosti investicije

Ustrezna zakonodaja: člen 13(2) direktive MiFID in člen 5 direktive o izvajanju direktive MiFID

Splošna smernica 8

57. Da bi investicijska podjetja stranki ponudila primerne investicije bi morala vzpostaviti politike in postopke za zagotovitev, da so dosledno upoštevane:
- (a) vse razpoložljive informacije o stranki, ki so pomembne pri ocenjevanju, ali je investicija primerna, vključno s trenutnim investicijskim portfeljem stranke (in razpršenostjo sredstev znotraj tega portfelja);

- (b) vse bistvene značilnosti investicij, ki se upoštevajo pri oceni primernosti, vključno z vsemi ustreznimi tveganji in kakršnimi koli neposrednimi ali posrednimi stroški za stranke¹⁴.

Spremljajoče smernice

58. Investicijska podjetja, ki se pri oceni primernosti opirajo na orodja (kot so modelni portfelji, programska oprema za dodelitev naložb ali orodje za določanje profila tveganja za potencialne investicije), bi morala imeti ustrezne sisteme in nadzor za zagotovitev, da so orodja primerna za uporabo in da dajejo zadovoljive rezultate.
59. Orodja morajo biti v zvezi s tem zasnovana tako, da upoštevajo vse pomembne posebnosti vsake stranke ali finančnega instrumenta. Tako npr. orodja, ki zgolj na splošno razvrščajo stranke ali finančne instrumente, niso primerna za uporabo.
60. Podjetje bi moralo vzpostaviti politike in postopke, ki mu med drugim omogočajo, da:
- (a) pri svetovanju in upravljanju portfeljev, ki ju izvaja za stranko, upošteva ustrezno stopnjo razpršitve tveganja;
 - (b) stranka ustrezno razume odnos med tveganjem in donosnostjo, tj. nizko izplačilo pri netveganih naložbah, vpliv časovnega okvira pri tem odnosu in vpliv stroškov na investicije;
 - (c) zagotovi, da je finančno stanje stranke takšno, da omogoča financiranje investicij in da lahko krije vse morebitne izgube, ki izvirajo iz teh investicij;
 - (d) v primeru, da je vključen nelikvidni proizvod, pri vsakem osebnem priporočilu ali transakciji, ki jo sklene med izvajanjem investicijskega svetovanja ali upravljanjem portfeljev, upošteva trajanje obdobja, za katerega je stranka pripravljena držati investicijo; in
 - (e) se prepreči negativen vpliv navzkrižja interesov na kakovost ocene primernosti.

V.IX Vodenje evidenc

Ustrezna zakonodaja: člen 13(6) direktive MiFID in členi 5(1)(f) in 51 direktive o izvajanju direktive MiFID.

Splošna smernica 9

61. Investicijska podjetja bi morala vsaj:
- (a) redno evidentirati in shranjevati podatke za zagotovitev urejenega in preglednega vodenja evidenc o oceni primernosti, vključno s kakršnim koli opravljenim investicijskim svetovanjem in vsemi izvedenimi investicijami (oziroma dezinvesticijami);

¹⁴ Glej člen 33 direktive o izvajanju direktive MiFID glede obveznosti obveščanja strank o stroških.

- (b) zagotoviti, da je vodenje evidenc zasnovano tako, da omogoča odkrivanje nepravilnosti pri oceni primernosti (kot je npr. zloraba pri prodaji);
- (c) zagotoviti, da so evidence, ki se hranijo, dostopne zadevnim osebam v podjetju in pristojnim organom;
- (d) vzpostaviti primerne procese za zmanjšanje pomanjkljivosti ali omejitev pri vodenju evidenc.

Spremljajoče smernice

- 62. Zasnova vodenja evidenc, ki jo je sprejelo investicijsko podjetje, mora biti takšna, da omogoča naknadno preverjanje, zakaj je bila investicija opravljena. To je lahko pomembno v primeru spora med stranko in podjetjem. Pomembno je tudi zaradi nadzora – vsaka napaka pri vodenju evidenc lahko na primer ovira ocenjevanje kakovosti postopka ocenjevanja primernosti, ki jo opravlja pristojni organ, in zmanjša kakovost informacij, potrebnih za odkrivanje tveganj zlorabe pri prodaji.
- 63. Zato mora investicijsko podjetje evidentirati vse pomembne informacije o oceni primernosti, kot so informacije o stranki (vključno s tem, kako se te informacije uporabljajo in razlagajo za določitev profila tveganja stranke), in informacije o finančnih instrumentih, ki jih je priporočilo stranki ali kupilo v njenem imenu. Te evidence bi morale vključevati:
 - (a) vse spremembe, ki jih je podjetje vneslo v zvezi z oceno primernosti, še zlasti vse spremembe profila investicijskega tveganja stranke;
 - (b) vrste finančnih instrumentov, ki ustrezajo temu profilu, in razloge za tako oceno, ter kakršne koli spremembe in razloge zanje.